

АДВЕНТИЗМ (від лат. *adventus* – пришествя) – течія пізнього протестантизму, яка виникла в 1830-х рр. у США. Її засновник У.Міллер пророкував друге пришествя Ісуса Христа між 1843 та 1844. Попри провал пророкування, вчення про близьке друге пришествя Ісуса Христа посідає особливе місце у догматиці А., яка вперше була кодифікована 1845 на з'їзді в м. Олбані (шт. Нью-Йорк, США). А. стверджує, що друге пришествя Христа буде супроводжуватися воскресінням праведників і лише після тисячолітнього царства Христа воскреснуть також несправедливі. З ім'ям засновниці та ідеолога церкви адвентистів сьомого дня (АСД) Е.Уайт (1827-1915) пов'язані інші основні положення віровчення адвентистів: дотримання суботи (“четверта заповідь”), заперечення безсмертя душі, раю та пекла, а також введення “санітарної реформи”, складовою частиною якої є заборона вживати м'ясо, міцні напої (алкоголь, каву), дотримання принципів здорового способу життя і відпочинку. Найчисленніша течія сучасного А. – Церква АСД, яка налічує понад 5 млн членів, веде широку місіонерську роботу, утримує лікарні, школи, сиротинці, будинки престарілих.

В Україні біля витоків А. стояли меноніти, які, після запрошення їх Катериною II до Російської імперії розселилися в степовій частині України. Перші громади адвентистів виникли (1886) в Таврійській губернії в Криму і (1870) в селищі Тараща (нині м. Київської області). Як царська, так і радянська влада обмежували, утискували і переслідували адвентистів. 1931-38 Церква АСД як організація і більшість її громад зазнали жорстоких переслідувань. З 1944 відновлено реєстрацію їхніх об'єднань (громад). Проте 12 грудня 1960 було ліквідовано всесоюзну раду АСД. Адвентистська церква як організація припинила легальне існування. Розпад Радянського Союзу, проголошення прав на свободу світогляду і віросповідання, можливість проведення місіонерсько-євангельських кампаній сприяли активізації АСД в Україні. Кількість її громад (понад 270) від початку 1990-х зростає в 2000 до 784, а кількість віруючих за цей же період з 16 тис. до 60 тис. Адвентистські громади найбільше поширені в Чернівецькій та Вінницькій областях.

В Україні діють також адвентисти-реформісти – прибічники “руху реформи” (у 2000 – 55 громад), який виник внаслідок суперечок серед європейських адвентистів з початком Першої світової війни навколо проблеми ставлення до військового обов'язку. Їхні громади в Україні з'явилися у 1920-х рр. і згодом змушені були піти у підпілля, де існували до початку 1990-х рр.

Літ.: Історія релігії в Україні. – К., 1999.

П.Л.Яроцький.

АДМІНІСТРАЦІЯ ДОПОМОГИ І ВІДБУДОВИ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ, ЮНРРА (United Nations Relief and Rehabilitation Administration) – міжнародна організація, створена 9 листопада 1943 у Вашингтоні державами-учасниками антигітлерівської коаліції з метою надання допо-

моги країнам, які зазнали німецької окупації. Підписавши 18 грудня 1945 відповідну угоду, до ЮНРРА приєдналася Україна. Фонд ЮНРРА складався із внеску держав-членів, які не були окуповані під час Другої світової війни, а її допомога надавалася без будь-якого відшкодування. Передбачалося також, що ЮНРРА опікуватиметься поверненням на батьківщину військовополонених та цивільних осіб, допомагатиме інвалідам, хворим і дітям, сприятиме підготовці працівників у галузі соціального забезпечення. Очолював ЮНРРА генеральний директор, спочатку Ф. Ла Гардіа, а з квітня 1947 – Л.Рукс.

На території країн, якими опікувалася ЮНРРА, діяли її місії, а в окупаційних зонах Німеччини (де перебувало чимало українців) – зональні управління. Першим главою місії в Україні був М.Мак-Даффі, якого замінив П.Уайт. Співробітництво української сторони з місією здійснювалось через спеціальне Управління щодо поставок ЮНРРА, яке очолював В.Хом'як. Український дипломат І.Козюля працював одним із заступників голови Ради ЮНРРА. УРСР входила до складу Комітету поставок ЮНРРА, одного з ключових в її структурі. ЮНРРА поставила в Україну продовольства на суму 100,3 млн доларів США, устаткування і матеріалів для промисловості і сільського господарства на 34,4 млн доларів, медичного обладнання на 2,3 млн доларів. Хоча розміри цієї допомоги були незначними порівняно із збитками, що їх зазнала Україна, діяльність ЮНРРА сприймалася українським народом з глибокою вдячністю. У зв'язку зі створенням нової структури – Міжнародної організації у справах біженців, покликаної замінити ЮНРРА, остання припинила свою діяльність 1947.

Літ.: Лещенко Л.О. Україна на міжнародній арені (1945-1949). – К., 1969; Павленко М.І. “Біженці” та “переміщені особи” в політиці імперіалістичних держав 1945-1949 рр. – К., 1979.

М.І.Павленко.

АДРІАНОПОЛЬСЬКИЙ МИРНИЙ ДОГОВІР 1713 – договір між Османською імперією та Російською державою, підписаний 24(13) червня 1713 у м. Адріанополь (нині м.Едірне, Туреччина) терміном на 25 років. Повторив в основному умови Прутського трактату 1711. Підтверджував статті попереднього Константинопольського мирного договору 1700 між обома державами. Крім того, за А.м.д. Росія зобов'язувалась у 60-денний термін вивести з Речі Посполитої свої війська (перебували переважно на території Правобережної України), а Петру I заборонялося втручатися у внутрішні справи Польщі. Кордон між Османською імперією та Російською державою пролягав від Дніпра і приазовських степів у межиріччя річок Самари й Орелі (притоків Дніпра). Від їхніх витоків і до м.Азов він мав проходити по р. Сіверський Донець. Також переглядалися міждержавні кордони на правобережних землях України, починаючи від Києва.